

Ferdselsåreplan for Aarborten tjjelte -Hattfjelldal kommune

2020 – 2024

Del 1 Tekstdel

Foto: Gunder Garsmark

Innhold tekstdel

1.0	Bakgrunn	s 3
2.0	Organisering av arbeidet og opplegg for medvirkning	s 3
3.0	Avgrensing	s 4
4.0	Øvrige definisjoner	s 4
5.0	Forhold til andre planer	s 5
6.0	Beskrivelse av dagens situasjon	s 5
7.0	Ansvar for tilrettelegging av turruter i Hattfjelldal	s 7
8.0	Målet i arbeidet med ferdselsårer	s 7
9.0	Tiltaksplan 2020 – 2024	s 9
10.0	Vedlegg	s 10

Ferdselsåreplan

Plan for friluftslivets ferdselsårer er et virkemiddel for å identifisere, ivareta og utvikle stier, turveier, løyper og leder som er viktige for vår utøvelse av friluftsliv.

Ferdselsåreplanen er en systematisk og målrettet måte å tilnærme seg dette på. Arbeidet er lagt opp steg for steg fra oppstart av planarbeid, til kartlegging av nå-status, analyse og forslag til tiltak, og fram til endelig vedtak.

1.0 Bakgrunn

Friluftslivets ferdselsårer har en sentral plass i stortingsmelding 18 *Friluftsliv – Naturen som kilde til helse og livskvalitet*. Å gå på tur i naturen er den aktiviteten som flest mulig både i Hattfjelldal og i Norge gjør i hverdagen. Nærmiljøet er for de fleste den mest brukte arena for turer i naturen. Fjelltrimmens popularitet er et signal om at dette også gjelder i Hattfjelldal. Hattfjelldal har jo en natur som inneholder utrolige turmuligheter og er et særpreg for kommunen. For mange er det nettopp naturen og turmulighetene i Hattfjelldal som gir bolyst og naturen burde romme mulighet for fremtidig verdiskaping.

Miljødirektoratet har utarbeidet en veileder om utarbeidelser av Plan for friluftslivets ferdselsårer. For å kunne tilrettelegge for et godt tilbud av ferdselsårer for friluftsliv er det viktig at kommunene har kunnskap om hvilke ferdselsårer de har, hvilke behov de dekker og hvordan de kan utvikles på en bærekraftig måte for å skape mer aktivitet. Miljødirektoratet og Nordland fylkeskommune har derfor bedt friluftsrådene i Nordland om å bistå kommunene i arbeidet med utarbeidelse av en slik plan.

Polarsirkelen friluftsråd har avtalt med administrasjonen i Hattfjelldal kommune at rådet skal gjennomføre en planprosess- og utarbeide en Ferdelsårsplan for Aarborten tjjelte - Hattfjelldal kommune. Egen prosjektplan ble utarbeidet for arbeidet. Denne ble vedtatt av rådmannen 14.mai 2020.

Miljødirektoratet har via Nordland fylkeskommune etablert en tilskuddsordning der offentlige aktører kan søke økonomisk støtte til å utarbeide slike planer. Polarsirkelen friluftsråd har mottatt tilskudd på kr 60.000,- til å dekke noen av rådets utgifter i planarbeidet. Bidrag fra ansatte i Aarborten tjjelte - Hattfjelldal kommune og fra frivillige har aktørene bidratt med selv.

2.0 Organisering av arbeidet og opplegg for medvirkning

Arbeidet med Ferdelsårsplan for Hattfjelldal startet i juni 2020. Arbeidet ble administrativt forankret hos rådmannen i Aarborten tjjelte - Hattfjelldal kommune gjennom vedtak av utarbeidet prosjektplan. Knut Berntsen har vært prosjektleder for Polarsirkelen friluftsråd og rådgiver Aud Ringsø har bidratt i planutarbeidelsen som representant fra administrasjonen.

I planprosessen har enkeltpersoner blitt intervjuet og bedt om å komme med innspill. Digitale medier og telefonsamtaler med enkeltpersoner har gitt en tilfredsstillende involvering i utformingen av et høringsutkast. Prosjektleder og rådgiver samlet har også noe kunnskap om naturen i Hattfjelldal.

Et høringsutkast skal tilsendes de tre berørte reinbeitedistriktene og Statskog for høring. Videre vil Hattfjelldal kommune og Prosjekt Nordlandsruta presentere planforslaget og be om innspill via arbeidsmøtene i de nedsatte arbeidsgruppene i Bolystprosjektet i Hattfjelldal.

Ferdelsårsplanen anbefales lagt fram for kommunestyret som referatsak. Planen er en temaplan innen kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse.

3.0 Avgrensing

Planen er geografisk avgrenset til Aarborten tjjelte - Hattfjelldal kommune. Tematisk omhandler arbeidet følgende typer ferdselsårer:

1. **Turruter** er skilta, merka og kartfesta traséer for ferdsel i den sesongen som er aktuell for bruk. Det skiller mellom flere typer turruter, se Merkehåndboka.no for mer informasjon. Denne planen omhandler følgende tre typer turruter:
 - a) Turrute for vandring
 - b) Turruter for terrengsykling
 - c) Turruter for roing- og padling
2. **Løyper** er ferdselsårer på snødekt mark som jevnlig tråkkes eller prepareres, eller som merkes eller kvistes som traséer for vinterferdsel.
3. **Turveger** er opparbeida og sammenhengende ferdselsårer med jevnt og fast (også sprengt grus) toppdekke i minst 1,2 m bredde.
4. **Målpunkt** er både steder der det er naturlig å starte og avslutte bruken av ferdselsårene og attraksjoner/steder som motiverer til bruk av dem. Eksempler på slike steder er holdeplasser for offentlig transport, innfallsporter, parkeringsplasser, utsiktspunkt, serveringssteder, skoler/barnehager, kulturminner, osv.

I tillegg omhandler planen oppretting av alle ferdselsårer i Statens kartverks grunnlagskart.

Denne planen består av denne tekstdelen og av en kartdel.

Det bemerkes at turforslag ikke omfattes av planen.

4.0 Øvrige definisjoner

4.1 Friluftsliv

Friluftsliv defineres som opphold og fysisk aktivitet i friluft i fritiden med sikte på miljøforandring og naturopplevelse. Det er i tråd med definisjonen som legges til grunn i Stortingsmelding 18 (2015-16) *Friluftsliv – Natur som kilde til helse og livskvalitet*.

4.2 Traséer, ferdselsårer og målpunkt

Trasé defineres i denne sammenheng som en korridor i terrenget for både foreslåtte, planlagte og eksisterende ferdselsårer og turruter. En trasé har et definert start- og sluttspunkt.

Ferdselsårer er traséer for ferdsel som er synlige i terrenget i den sesongen som er aktuell for bruk, og leder for ferdsel på vann og over breer.

Ulike ferdselsårer:

Sti er et tydelig, smalt og sammenhengende tråkk i terrenget som har oppstått gjennom bruk eller aktiv tilrettelegging

Led er ferdselsårer på vann og over breer.

Turforslag er en anbefalt tur. Turforslag er ikke en del av det offentlige kartgrunnlaget (DOK). Turforslag formidles bl.a. på ulike turportaler, informasjonsbrosjyrer, turkort og gjennom muntlig overlevering.

5.0 Forholdet til andre planer

Planen er en temaplan uten juridisk binding. De relevante delene av planen vil innarbeides i kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse. Planen vil brukes som et grunnlag for å revidere friluftslivskartleggingen i kommunen, brukes som et friluftslivsfaglig grunnlag i arealplanleggingen og ved revidering av kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse samt ved prioritering av søknader fra Aarborten tjjelte - Hattfjelldal kommune om spillemidler.

6.0 Beskrivelse av dagens situasjon

6.1 Brukergrupper

Aarborten tjjelte - Hattfjelldal kommune er en innlandskommune på Helgeland som har enorme turmuligheter. I sør ruver Børgefjell og i nord ligger Røssvatnet og Hemnes kommune. I øst grenser kommunen til Sverige langs kjølen og mot vest mot fjelltraktene til Grane- og Vefsn kommune. Kommunen har høye fjell, mange dalganger, tusenvis av fiskevann og rommer utallige kulturminner og naturfenomen. Samisk bosetting og samiske næringer har gitt naturen stedsnavn og en rekke spor etter århundres bruk.

Hattfjelldal sentrum ligger sentralt i kommunen. Her bor flertallet av kommunens innbyggere. Alle i Hattfjelldal har lett og rikelig tilgang til natur- og friluftsmuligheter.

I Hattfjelldal er det mange hytter som eies av folk utenfor kommunen. Disse har også utrolige friluftsmuligheter.

Hattfjelldal har mange besøkende turister som også benytter naturen til opplevelse og aktivitet. Nordlandsruta er en sammenhengende tursti som går langs grensen mellom Norge og Sverige gjennom hele Nordland. Denne har sin start/sørligste stoppested i Harvassdalen. Mange benytter denne ruta på sin vandring «Norge på langs»

6.2 Fotturer

Sett i relasjon til kommuens utstrekning er det forholdsvis få turruter i Hattfjelldal som er merka i.h.t. merkehandboka. I denne planen har vi valgt å gi følgende turruter statusen som turruter for vandring som tilfredsstillende kravene i.h.t. merkehandbok (dette selv om ikke alt er på plass):

1. Nordlandsruta fra Harvassdalen til grensen mot Hemnes kommune.. Drevet av Brurskanken turlag
2. Turruta til toppen av Hatten. Drevet av Elsvatn grendelag
3. Turruta til Nordtjønna. Drevet av Brenna sanitetsforening
4. Marekrabben og 2 turruter langs Susna til henholdsvis Sangmotangen og Høylemmen. Drevet av Susendal grendelag
5. Turruta til Pantdalsætra. Selve sætra er drevet av museet, men det hersker usikkerhet om ansvaret for turruten og om det er inngått grunneieravtaler.

Drevet av Hattfjelldal museum/Sijti Jarngje?

6. Turstiene Sivertgården-Varntresk og Sivertgården- Sæterstad gård, og Tolkvatnet – Sjørdalen. Drevet av Varntresk grendelag

Fjelltrimmen i Hattfjelldal har en rekke turmål som merkes knyttet til turmålene som velges ut hvert år. Disse turene er et utrolig flott og mye brukt tilbud i Hattfjelldal. **I denne planen anses disse**

turene som turforslag og inngår derfor ikke i denne planen. Det at turmålene kan variere fra år til år i dette aktivitetstilbudet er tilbudets egenart og styrke

Hattfjelldal har utallige stier. Disse benyttes mye til fotturer. Det er ukjent når de registrerte stiene i Statens kartverks database ble oppdatert. Det er mistanke om at dette skjedde allerede på 1950-tallet og har vært lite ajourført etter dette. Offisielle kart kan derfor være misvisende m.h.t. stiene. Oppdatering av disse er nødvendig.

Statskog er stor grunneier i Aarborten tjjelte - Hattfjelldal kommune. Men det er også en rekke private grunneiere. Mange ferdselsårer vil derfor naturlig nok måtte gå over eiendommer som er eid av mange ulike grunneiere. Ingen ferdselsårer kan etableres dersom ikke grunneieren har gitt sin tillatelse. Det overveldende flertallet av grunneiere i Hattfjelldal er meget positive til frivillige som ønsker å etablere og drive ferdselsårer.

6.3 Skiturer

Det er etablert lysløyper i Åkervik, Hattfjelldal sentrum og Susendal. Her kjøres det opp skispor i sesongen. Videre kjøres det årlig opp skiløype fra Hattfjelldal og til Snauryggen samt Hattrennløypa li samband med Hattrennet. Den er 32 km lang og går fra sentrum og under mektige Hatten. I tillegg kjøres det opp løyper i samband med Elsvassrennet. Scooterløypene benyttes også mye til skiturer.

6.4 Roing og padling

Det er etablert to ro- eller padleruter i Hattfjelldal. En rute inn mot Varnvatnet samt i deler av Susna. Likeså er det etablert flytebrygge på Karneset ved Vesterbukta i Røssvatnet og ved Sandskarbekken i Unkervatnet. (Også en flytebrygge på Sørtjønna, men den er neppe aktuell for de store padleturene.)

6.5 Sykling

Vi har ingen egne sykkel traséer i naturen i Hattfjelldal. Omfanget av sykling i naturen vurderes i dag som meget liten.

6.6 Andre tiltak

I Aarborten tjjelte - Hattfjelldal kommune er det ingen regulerte friluftsområder.

Det er satt opp en del trimkasser rundt om i Hattfjelldal. Fjelltrimmen setter årlig opp trimkasser på utvalgte turmål (16 poster i 2020) Samlet oversikt over disse (ikke kartfestet), med beskrivelser, fås på kommunens hjemmeside. Polarsirkelen friluftsråd har 21 Telltur-poster i kommunen.

Turkart for området rundt Varntresk ble utgitt i 2014 og turkart for hele Hattfjelldal ble utgitt i 2016. Det er utarbeidet turkort for turruta til Hatten og Marekrabben.

De nasjonale grunndataene (www.geonorge.no) på stier ikke kontrollert på mange 10-år og kan være feilaktige flere steder i kommunen. Da disse danner grunnlag for produksjon av kart er det viktig at grunndata stemmer med terrenget.

Ferdselsåreplan er utarbeidet for å få oversikt over friluftslivets ferdselsårer i kommunen og bedre oversikten over tilretteleggingsstatus og ansvarsfordeling. I tillegg har det vært viktig å finne modeller som kan målrette, strukturere og heve kvaliteten på arbeidet med ferdselsårene uten vesentlig endring i kommunens ressursbruk.

6.7 Friluftslivets ferdselsårer og reindrifftsutøvelse

Størsteparten av Aarborten tjjelte - Hattfjelldal kommune er en del av Byrkjje reinbeitedistrikt. All tilrettelegging for friluftaktivitet i Hattfjelldal må skje på en måte som ikke legger hindringer i veien for reindrifftsutøvelsen i kommunen. Reinbeitedistriktet blir derfor en viktig høringspart i utarbeidelse av denne planen. En gjennomgang av de registrerte flyttveiene opp mot de kartlagte tilretteleggingstiltak som fremkommer i denne planen, viser bare mindre felles bruksområder. Dette med unntak av turstien fra Harvassdalen og mot Unkervatnet. Her følger trekkveien og turløypa hverandre over lange strekninger. Det er derfor viktig at turstidriver og reindrifftsutøver har dialog slik at eventuelle driftskollisjoner unngås.

7.0 Ansvar for tilrettelegg i av ferdselsårer i Hattfjelldal

All tilrettelegging av ferdselsårer i Aarborten tjjelte - Hattfjelldal kommune har fram til nå skjedd i privat regi eller i regi av foreninger.

Den økonomiske situasjonen i Aarborten tjjelte - Hattfjelldal kommune gjør at man ikke kan forvente økonomiske bidrag- og eller bidrag i form av arbeidsinnsats i fremtidig tilretteleggingsarbeid. Kommunen kan derimot tilrettelegge for- og stimulere for frivillig innsats gjennom veiledning-, plan- og ajourføring av nasjonale grunnlagsdata. Likeså ved å prioritere søknader om tilskudd fra spillemidlene til etablering av turruter. Skulle det dukke opp ekstraordinære statlig finansierte sysselsettingstiltak, vil tilrettelegging av ferdselsårer i samarbeid med frivillige aktører være et meningsfullt tiltak som bidrar til fremtidig verdiskapning.

Hattfjelldal kommune er en av seks kommuner som er eiere av Polarsirkelen friluftsråd. Rådet kan derfor også være en ressurs og samarbeidspart for lokale aktører i samband med utvikling- og etablering av turruter.

Brurskanken turlag har få medlemmer i Hattfjelldal. Dette gjør at laget sliter med å sikre nødvendig vedlikehold av den ca. 84 km lange delen av Nordlandsruta gjennom Hattfjelldal. Etablering av et lokalt turlag underlagt Brurskanken turlag ville derfor kunne vært et nyttig tiltak for både sterkere drift av Nordlandsruta, men også i forhold til etablering av foreslåtte turruter.

8.0 Målet i arbeidet med ferdselsårer:

Plan for friluftslivets ferdselsårer skal bidra til:

- Økt fysisk aktivitet og bedre psykisk helse i befolkningen som helhet
- Økt bolyst og attraktivitet som bosted og reisemål
- Et bredt aktivitetstilbud, med ulik tilretteleggingsgrad, sommer som vinter for alle i kommunen
- Kanalisere ferdsel til områder som tåler det (sosialt, næring, naturmangfold)
- Økt bruk av naturen som aktivitets og læringsarena for barn i barnehage og skole
- Medvirke til økt reiseliv i Aarborten tjjelte - Hattfjelldal kommune

8.1 Resultatmål 2020 – 2025

Gjennom planperioden tar Aarborten tjjelte - Hattfjelldal kommune sikte på å oppnå følgende:

- Aarborten tjjelte - Hattfjelldal kommune skal signalisere at turrutene beskrevet i denne planen ønskes realisert og i sitt planarbeid tilrettelegge for dette.
- Det skal søkes realisert turruter for vandring angitt i planen og søknader fra frivillige organisasjoner om spillemidler til dette vil bli prioritert.
- Alle nasjonale kartdataene av betydning for friluftsliv i Hattfjelldal skal være oppdatert
- Brukergruppene skal finne rett og god informasjon tilgjengelig.
- Få utarbeidet og utgitt nytt turkart for Hattfjelldal etter at sti-data er oppdatert.

8.2 Vurdering av mulighetene for å nå planens målsettinger

Kommunen har trange økonomiske rammer og ser ikke rom for å øke egen innsats på feltet. Aarborten tjjelte - Hattfjelldal kommune kan likevel legge til rette for frivillig innsats gjennom en rekke lite ressurskrevende aktiviteter.

Realisering av planen avhenger mye av frivillig innsats. Gjennom denne ferdselsåreplanen vil Aarborten tjjelte - Hattfjelldal kommune signalisere til og be frivillig sektor om bidrag på dette feltet i kommunen. Hver enkelt aktør må da selv ta stilling til egen innsats.

Skal planens mål kunne realiseres er Aarborten tjjelte - Hattfjelldal kommune avhengig av at grunneiere som berøres av planen er villig til å gi sin tillatelse til etableringen av foreslåtte ferdselsårer. Alternativt at kommunen er villig til å bruke mulighetene som er gitt kommunen i friluftslovens § 35 dersom grunneierne ikke gir sin tillatelse.

Det er utarbeidet en nasjonal mal til bruk for avtale ved bygginga av ferdselsårer. Aarborten tjjelte - Hattfjelldal kommune anbefaler at denne benyttes.

9.0 Tiltaksplan 2020 - 2025

Aarborten tjjelte - Hattfjelldal kommune skal i planperioden:

1. Drive veiledning og motivasjon av frivillig sektor

Aarborten tjjelte - Hattfjelldal kommune må administrativt klargjøre hvilken stilling internt som skal ivareta ansvaret for friluftsliv. Denne bør kunne veilede frivillig sektor innenfor følgende tema:

- * Merkehandbokas anbefalinger
- * Grunneieravtaler og navn på grunneiere til aktuelle turruter
- * Tilskuddsordninger via statlige spillemidler

2. Bruke sitt planarbeid til aktiv å legge til rette for realisering av denne planen

Aarborten tjjelte - Hattfjelldal kommune skal gjennom sitt arealplanarbeid ta hensyn til turrutene angitt i denne planen. Videre skal kommunen ved behov gjennomføre egne planprosesser for å sikre at frivillig sektor kan få etablere foreslåtte turruter og/eller vurdere bruk av § 35 i Friluftsløven (Kommunene kan gi organisasjoner rett til å varde og merke uten grunneierens tillatelse). Kommunen skal videre sikre at tiltak i denne planen blir prioritert også i Plan for fysisk aktivitet og naturopplevelse.

3. Ajourføring av stier, turruter og traktorveier i de nasjonale grunndataene

I egen regi eller i samarbeid med Polarsirkelen friluftsråd sikre at stier, turruter og traktorveier blir ajourført i den nasjonale databasen. Aarborten tjjelte - Hattfjelldal kommune og Polarsirkelen friluftsråd må nærmere inngå avtale hvordan dette arbeidet kan gjennomføres.

4. Bruke eventuelle ekstra statlige sysselsettingsmidler til etablering og drift av turruter.

Utarbeide et samarbeid med aktuelle foreninger om muligheter for dette dersom situasjonen skulle oppstå. Dette betyr at grunneieravtaler på aktuelle ruter må innhentes.

5. Bruke sin styringsinnflytelse i Polarsirkelen friluftsråd og Hattfjelldal frivillighetsentral til å oppnå denne planens mål.

Begge disse organisasjonene skal være redskap for Aarborten tjjelte - Hattfjelldal kommune i sitt utviklingsarbeid. Gjennom kommunens styrerepresentasjon kan man søke bidrag i organisasjonene til realisering av tiltak angitt i denne planen.

6. Anmode foreninger i Hattfjelldal til å realisere de turrutene som fremkommer i denne planen.

Forslagene fremkommer i kartdelen av planen. Etter at planen er vedtatt skal prosjektgruppa invitere til møter med frivillig sektor der planen presenteres og der mulighetene for realisering av angitte tiltak diskuteres.

Vedlegg til ferdselsåreplan:

Vedlegg nr. 1: Lov om friluftsliv § 35

§ 35. (Tiltak og inngrepsløyve for å lette ferdsel i utmark)

Kommunen kan varde og merke opp ruter og turstier i utmark, og den kan på bestemte steder bygge klopper eller bruer og sette i verk andre tiltak for å lette ferdselen langs ruter og turstier i utmark.

Kommunen kan gi organisasjoner som har til formål å fremme reise- og friluftsliv, rett til å varde og merke opp ruter og turstier i utmark.

Departementet kan gi regionale organisasjoner som har til formål å fremme reise- og friluftsliv, rett som nevnt i første ledd for ruter og turstier som berører flere kommuner.

Rett til å varde og merke opp ruter og turstier i utmark kan utøves uten forutgående skjønn. Tilsvarende gjelder rett til å bygge klopper eller bruer og sette i verk andre tiltak for å lette ferdselen langs ruter og turstier i utmark dersom kommunen eller departementet i det enkelte tilfelle bestemmer det.

Volder utøvelsen av myndighet skade, kan eieren (eller brukeren) kreve erstatningsspørsmålet avgjort ved skjønn. I saker etter første og annet ledd skal kommunen, og i saker etter tredje ledd skal departementet, erstatte eierens (eller brukerens) skjønnskostnader når ikke skjønnet finner å burde gjøre unntak, fordi erstatningssøkeren har avslått et rimelig forlikstilbud eller uten rimelig grunn har forlangt skjønn. Skjønnet styres av jordskifteretten.

Ved merking av ruter skal eieren (eller brukeren) varsles i god tid før merkingen blir satt i verk. Motsetter han seg merking etter første eller annet ledd, avgjør kommunen om og i tilfelle på hvilken måte merking skal tillates. Tilsvarende avgjør departementet for merking etter tredje ledd.

Vedlegg nr. 2: Avtaleforslag turstier

AVTALE OM TILRETTELEGGING OG MERKING AV TURSTIER

Mellom _____ (grunneieren) som grunneier av eiendommen
_____ gnr. ____ bnr. ____ i _____ kommune
og _____ (tilretteleggeren)

Avtalens omfang

1. Avtalen er beregnet for bruk ved tilrettelegging og merking av turstier i utmark. Dersom stien berører innmark, avtales dette i punkt 13.
2. Med turstier menes her traseer for ferdsel til fots som er ryddet for vegetasjon, men uten, eller med liten, grad av opparbeidelse av grunnen. De er vanligvis merket, og bredden er minimum 0,5 m.
3. Tilretteleggeren gis rett til å tilrettelegge og merke turstier som framgår av vedlagte kart.
4. Tilretteleggeren har rett til å legge gangbaner, klopper og broer der dette er nødvendig, og til å rydde stien ved å hogge greiner og fjerne kratt. Stien kan ryddes i inntil 2 m bredde mellom trestammene alt etter forholdene på stedet. Felling av trær krever særskilt samtykke fra grunneieren.
5. Tilretteleggeren gis rett til å merke langs stien. Merkene kan bestå av maling på trær, på staker/ påler som er satt ned i bakken eller steinvarder som merkes. Skilt og informasjonstavler kan settes opp der det er behov for slike. Der stien krysser gjerder som er nødvendige for dyrehold, skal tilretteleggeren sørge for at det etableres grind eller gjerdeklyver.
6. Tilretteleggeren gis rett til og har ansvar for å vedlikeholde merkingen, stien og de innretninger som er anlagt som ledd i denne. Tilretteleggeren skal da følge samme regler som i pkt. 4 og 5. Tilrettelegger har ansvar for rydding av søppel.
7. Grunneierens næringsutøvelse begrenses ikke av avtalen. Før igangsetting av arbeid som vil vanskeliggjøre bruk av stien, skal grunneier varsle tilrettelegger, som om nødvendig sørger for informasjon til brukerne. Om nødvendig blir partene enige om midlertidig omlegging av stien.

Omlegging av stien

8. I avtaleperioden kan både grunneieren og tilretteleggeren kreve omlegging av stien når det er nødvendig av hensyn til grunneier eller friluftsbuker. Slik omlegging krever enighet mellom partene, men samtykke skal ikke kunne nektes uten saklig grunn.

Erstatning

9. Det ytes ikke erstatning til grunneieren for de tiltak avtalen omfatter. (Der merking og tilrettelegging medfører dokumentert økonomisk tap for grunneieren, kan det imidlertid ytes erstatning etter særskilt overenskomst, som skal framgå av punkt 13).

Varighet

10. Denne avtalen gjelder i 10 år og fornyes automatisk for 10 år ad gangen dersom ingen av partene har sagt den opp ett år før avtaletidens utløp.

Opphør

11. Ved opphør av avtalen plikter tilretteleggeren å fjerne anlegg, skilt og andre innretninger, med mindre annet avtales. Samtidig forplikter tilretteleggeren seg til å avlyse eventuell tinglysing.

Tvister

12. Eventuelle tvister om forståelsen av denne avtalen skal avgjøres ved voldgift ihht Lov om voldgift, som trådte i kraft 1.01.2005 (ajourført mars 2005).

Spesielle forhold

13. _____

_____, ____/____ 20__

Grunneier

For tilretteleggeren

Tinglysing

Dersom partene finner det formålstjenlig kan denne avtalen tinglyses som heftelse på eiendommen gnr. _____, bnr. _____ på tilretteleggerens bekostning.

_____, ____/____ 20__

Grunneier

For tilretteleggeren

Tilrettelegging og merking skal utføres i henhold til anbefalingene i Merkehåndboka, utgitt av Den Norske Turistforening, Forbundet KYSTEN og Friluftsrådernes Landsforbund.

Avtalen er anbefalt av Den Norske Turistforening, Friluftsrådernes Landsforbund, Friluftslivets fellesorganisasjon, Norges Fjellstyresamband, Norges Bondelag, Norges Skogeierforbund, Norskog , Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Statskog og Norsk Allmenningsforbund, mai 2003.

Direktoratet for naturforvaltning og Kulturdepartementet har i 2003 godkjent avtalen til bruk i forbindelse med søknad om statlige friluftslivsmidler og spillemidler.

Høringsinnspill til planen – se også kartdelen av planen!

- 1.** sti/avstikker fra Nordlandsruta Unkervatn-Gardsmark, til Hanstind. Foreslått av Unkervatn/Skarmodal grendelag.
- 2.** Ta opp gamle svenskveien fra Grubben ved Røssvatnet til Krutådalen. Foreslått av grendelaget i Grubben.
- 3.** Rydde opp i tilgang til vei/parkering for sti til Øvre Elsvatnet i Gardsmarka. Har fått innspill fra grunneier om at det ikke finnes noen avtaler om bruk.

Kommentarer til pkt. 1 og 2:

Både tursti til Hanstind og Gammelveien i Grubben er nye tiltak. Hanstind har vært fjelltrimpost, men er ikke gått opp med GPS. Grendelaget ønsker denne merket og står gjerne for vedlikehold. Det er også en fin avstikker fra Nordlandsruta.

Gamle svenskveien i Grubben er en gammel ferdselsvei som grendelaget ønsker å rydde og merke. Ruta er noe usikker enkelte steder, men rydding vil avklare dette. De jobber med en søknad om midler til rydding og merking. Grubben har siden steinalderen vært et viktig knutepunkt for ferdsel, både lokalt og mellom kyst og innland.

Øvre Elsvatnet: Vei/parkeringsplass er mye brukt, så det er på tide å få en formalisert avtale rundt bruk og tilgang til vei og parkering.

-
- 4.** Ny turrute i området mellom Ørjedal-Unkervatn, gjerne en forlengelse av turrute 5 i pkt. 6.2 og kobling til turrute 1, Nordlandsruta.

Kommentar til pkt. 4:

Pantdalssetra er restaurert og et viktig kulturminne. Da er levendegjøring av historikken viktig, her må museet kunne bidra med historikk.

Turstier må legges fra Unkervatnet og ikke korteste vei fra bilveg! Setra tilhørte Tjønna gård, og stien opp der Nordlandsruta går, ble brukt til hest- og krøttersti. Så det vil være naturlig å merke en sti fra Nordlandsruta innerst i Pantdalen.

En viktig del av seterdrifta var å slå myrer og kjøre ned høyet på vinters tid, Da ble skogsveiene opp Trondhjemslia og videre bakover brukt som eneste framkomstvei. Historikken til setra må kobles til Skogstua på Heggneset, som er Hattfjelldals bidrag i "Fotefar mot nord"-prosjektet. Per Klemetsen flytta til området og rydda Tjønna gård, og det var han som bygde Pantdalssetra. Johan Sundset, som kom fra Tjønna og rydda egen gård på Sundset ved Trondhjemslia, brukte setra noen år etter krigen. Siste bruker skal være Olaf Klemetsen som bodde i Skogsstua og hadde noen kyr. I Trondhjemslia og lenger ned i Pantdalen skal også andre gårder hatt seterdrift. Gamle samekøter skal være tatt i bruk til seterdrift oppi Trondhjemslia.

Traseen opp Trondhjemslia er mye brukt både sommer og vinter, av fiskere, rypejegere, sauesankere og skigåere, det er jo skuterled om vinteren. Oppe på fjellet ser man ikke noen tydelig kjerreveg til setra, kun sauestier. Men det er nydelig turterreng, så en merka tursti via Holmvatnet, som er et populært fiskevann, og sørover på østsiden av Reinkalvklumpen, vil vi anbefale. I gamle dager for de på vestsiden til setra, så kanskje det bør anbefales. En alternativ sti opp Trondhjemslia, som Fjelltrimmen merka for noen år siden, følger skogsveier i sikk-sakk rett opp korteste veien bakover til Holmvatnet

5. Statskog sine hytter ved Luspen er nevnt i planen. Det går gammel skogsvei opp derfra, det hadde vært en ide med merka tursti opp på Pantdalsfjellet (utsikt over hele Hattfjelldal derfra). Hvis det så ble merka tursti østover, så fikk man et flott turstinett. Luspen er allerede et populært utfartssted for fiske, rafting og villcamping, så det området må i framtida reguleres og tilrettelegges bedre. Luspen er omtalt i boka "Bobilcamping" og campere der har spurt etter tursti.

Museet må involveres i samband med setra og også få fram dokumentasjon om all bruk av området med infotavler og kart over bygningsrester.

Vi (forslagsstiller, se under) mener at merka tursti fra Bringli Gård opp Trondhjemslia til Pantdalssetra må få første prioritet, heller enn sti opp fra Ørjevattn. Men fikk man et turrutenett, så vil jo det være positivt, så man kan gå turer fra a til b, ikke bare tur-retur.

Petra Wognild 90937967

Jan Sundset 47898701

6. Oppgradere og skilte sti iht Merkehåndboka fra Tvildalen til Langtjønna. Sikre eierskap og vedlikeholdsansvar for stien.

Forslagsstiller, Polarsirkelen friluftsråd

7. Magnus Grolid – sykkeltilrettelegging.

Jeg er en av de få som driver denne aktiviteten som bare nevnes som veldig liten under ferdselsplanen for Hattfjelldal. Dette stemmer nok, men en av grunnene til det er at tilretteleggingen er lik null. Med litt innsats og publisering så er dette en aktivitet som bringer turisme i store mengder i resten av landet og verden. Og en aktivitet med stor vekst på linje med topptur på ski. Dette er for eksempel blitt en milliardindustri i Skottland. Her i Norge kan man jo nevne Trysil, Oppdal osv. Så denne formuleringen syns jeg var defensiv av Hattfjelldal kommune. En liten tilrettelegging betyr bare å gjøre enkelte av dagens turstier litt mer sykkelvennlig. Altså ingen store inngrep i natur eller økonomiske forpliktelser. Dette er også en aktivitet som appellerer til yngre grupper på en helt annen måte en turstier og trimkasser. Jeg mener kommunen bør i alle fall ha med i planen et punkt som nevner stisykling eller tilrettelegging for sykkelturner i naturen. Jeg har plenty med forslag og tanker hvis kommunen kan vise vilje til samarbeid og innovasjon.

Hilsen Magnus Grolid

8. Varntresk grendelag:

Punkt 6.2 Fotturer: Nr. 6, her mangler det turstien Sivertgården – Sæterstad gård. På våre turkart med beskrivelser har vi skrevet Sivertgården – Varntresk og Sivertgården – Sæterstad gård (ikke Famvatnet – Varntresk).

Avtaler mellom Varntresk grendelag og grunneiere er inngått i 2010 for turstiene.

Ingeborg Sæterstad og Johnny Eide har rydda og tilrettelagt for tursti fra Bakketun til Linvika. Fra Bakketun til Skjetreskelva følger stien skogsbilvegen. Det er bygd bru over Skjetreskelva og rydda veg til Vesterelva i Linvika. Eier og ansvarlig er Ingeborg Sæterstad og Johnny Eide.

Fjelltrimmen i Hattfjelldal: Varntresk grendelag har Barnefjelltrim med 5 turmål hver sommer. Turmålene varierer. Turene har egne trimkasser og premiering. Mener at dette må være med under punktet om Fjelltrim i Hattfjelldal.

Punkt 6.4 Roing og padling

Det er etablert badeplass med rullestolbane i Leirelvbukta. Skiltet ved Varntreskveien.

I Tolkvatnet har Varntresk grendelag flytebrygge, badeplass og utlån av båt i tillegg til parkering for turstien Tolkvatn – Sjørdal og gapahuk.

I Varntreskbukta (Røssvatnet) har Varntresk grendelag tilrettelagt med flytebrygge, båthavn med molo og plass for båtutsett.

Alle turstiene til Varntresk grendelag har egne faddere som merker og rydder stiene.

Komiteen for turstiene til Varntresk grendelag er:

Randi Sæterstad, Siri Kobberød, Knut Kastnes og Ingrid Enkerud Sjørdal. (2021)

9. Teknisk sjef, Hattfjelldal kommune:

Nye forslag til gang/sykelsti

Forslaget legger opp til flerbruk av traséer, slik at de blir helårs ferdselsårer.

Om vinteren inngår deler av de foreslåtte traséene i det kommunale løypenettet for snøskuter. Det er også gode muligheter for skigåing, og for trasé Hove er det muligheter for påkobling til oppkjørt løype til Klubbtjønnå og Snauryggen.

I perioder uten snø er det muligheter for fine turer med utgangspunkt i sentrum, for begge løyper.

Å rydde for sykkelløyper vil gi en ny dimensjon for tilrettelegging for friluftsliv i kommunen. Rydding vil også være en fordel for spesielt sentrumsnære løyper, som kan gi økt mulighet for friluftsliv til nye grupper, og gi et godt tilbud til innbyggere og tilreisende i sentrumsområdet.

Løypene bør skiltes og merkes godt, og være et synlig turmål fra sentrum.

Sykkelsti Livden, runde: 7,1 km

Løypa starter i kryss mellom RV73 og FV 804 (Susendalsveien). Følger Susendalsveien ca. 1 km, deretter 1,6 km langs grusa skogsbilvei opp til Valmåsenget. Herfra videre langs eksisterende sti til Brennmoen. Videre langs privat grusvei ned til kommunal, asfaltert vei, over Tjuvbrua og videre til RV73 og tilbake til utgangspunktet.

Tilretteleggingsbehov:

- Oppgrusing av eksisterende vei
- Klopplegging over myrer
- Små bruer over bekker
- Stubbjerning

Gang/Sykkelsti Hove, runde: 6,6km (se også innspill fra Magnus Grolid)

Start ved Svenskveien i Hattfjelldal sentrum, følger O.T.Olsens til kryss Hotellveien. Opp langs gammel traktorvei via Finnmodalen, forbi Geitmyrklauvåsen, til stil mot Linken (i dette området finner man løype til Snauryggen og Klubbtjønnå). Videre ned til gamle Ruderåsvei. Traséen følger gamle Ruderåsveien (eksisterende tursti) til denne møter Svenskveien. Følger så Svenskveien tilbake til utgangspunktet.

Tilretteleggingsbehov:

- Opprusting av eksisterende vei (fra Hove og opp)
- Rydde og fylle erosjonsspor i traktorvei og sti, samt fjerne stubb
- Klopplegging over myrer
- Små bruer over bekker

Se egne kartvedlegg i kartdelen